

Nefndasvið Alþingis
b.t. atvinnuveganefndar
nefnasvid@althingi.is

Reykjavík, 28. febrúar 2023

Efni: Umsögn um frumvarp að breytingu á raforkulögum

Samtök iðnaðarins (hér eftir „SI“ eða „**samtökin**“) hafa tekið til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á raforkulögum, nr. 65/2003 (viðbótarkostnaður), 536. mál. Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að boðuðum breytingum sé ætlað að skýra betur heimild dreifiveitna til að haga gjaldskrá sinni þannig að almennir notendur dreifikerfisins beri ekki kostnað ef ný tenging við kerfið veldur viðbótarkostnaði sem bundin er við þá tengingu. Með því verði tryggt að ekki leiki vafi á um forsendur gjaldtöku vegna þess viðbótarkostnaðar sem til fellur við tenginguna. Þá er samhliða lagt til að dreifiveitur skuli í samráði við notendur setja almennar reglur um rekstur og stýringu raforkudreifingar sem Orkustofnun samþykkir.

SI benda á að samtökin gerðu athugasemdir við drög að fyrirbyggjandi frumvarpi þegar það var lagt fram til umsagnar á samráðsgátt Stjórnarráðsins, sbr. umsögn samtakanna dags. 28. september 2022. Við samanburð á frumvarpsdrögum og fyrirbyggjandi frumvarpi má ráða að ekki hafa verið gerðar breytingar á frumvarpinu í samræmi við fyrri umsögn SI og því eru þær athugasemdir ítrekaðar í umsögn þessari.

Fyrir það fyrsta benda SI á að boðaðar breytingar munu hafa áhrif á almenna notendur í raforkukerfinu. Þegar litið er til skilgreiningar á notendum skv. 3. gr. raforkulaga, sbr. 11. og 19. tölul. þess ákvæðis er ljóst að boðuð breyting mun hafa áhrif jafnt á almenning og atvinnulíf, þ.e. þá aðila sem dreifiveitum er heimilt að eiga í viðskiptum við lögum samkvæmt enda greina löggin eingöngu á milli stórnotenda annars vegar og almennra notenda hins vegar. Af þeim skilgreiningum má draga þá ályktun að almennir notendur eru jafnt heimili sem og atvinnulíf og því er ljóst að boðaðar breytingar munu taka jafnt til þessa notendahópa, þ.e. heimila og atvinnulífs.

Að því sögðu ítrekast hér að sérleyfisstarfsemi á sviði dreifingar á raforku er ákveðin grunnþjónusta sem mikilvægt er að starfi samkvæmt skýrum reglum um tekjumörk og skilvirku eftirliti með þeirri starfsemi, hvort sem um er að ræða innheimtu gjalda eða þær framkvæmdir sem nauðsynlegar eru slíkum rekstri. Víkur þá hér næst að orðalagi í fyrirbyggjandi frumvarpi þar sem í 2. gr. er vísað til orða á við *edlilegum stofn- og rekstrarkostnaði* og síðar í ákvæðinu er vísað til heimildar til að innheimta *viðbótarkostnað*. Þessu til viðbótar er í lokamálslið ákvæðisins vísað til verulegra breytinga á *forsendum*. Hvað þetta varðar, sem og í samræmi við þá almennu kröfu um

að íþyngjandi lagaákvæði skuli vera skýr og ótvíræð, sér í lagi er viðkemur heimild til innheimtu á opinberum gjöldum, þá telja SI að orðalag ákvæðisins taki ekki með nægilega skýrum hætti á þeim tilvikum sem þar er vísað til og því um að ræða verulega matskennd sjónarmið.

Telja SI mikilvægt að í lagatexta sé skýrt nánar hvaða tilvik er um að ræða sem breytingunni er ætlað að taka til, s.s. hvað er eðlilegur stofn- og rekstrarkostnaður og hvenær framkvæmdir eða tengingar víkja frá slíku viðmiði. Ítrekast hér mikilvægi almennrar kröfu um skýrleika gjalda sem og forsendur gjalda, sbr. m.a. bréf umboðsmanns Alþingis til stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar Alþingis, forsætisráðherra og fjármála- og efnahagsráðherra, dags. 29. desember 2020, mál nr. 1775/1996, og þá sér í lagi umfjöllun umboðsmanns í IV. kafla erindisins. Ef slíkar heimildir eru ekki afmarkaðar með hlutlægum hætti í lögum er ávallt til staðar sú áhætta að forsenda og innheimta þeirra grundvallist á huglægu mati og þ.a.l. matskenndum sjónarmiðum hverju sinni. Geta SI ekki almennt fallist á að tilvísun til nánari útfærslu í reglugerð leysi það álitamál og því mikilvægt að fyrir liggi skýr leiðsögn löggjafans um hverjar þær forsendur eiga að vera sem ráði för við útreikning á kostnaði.

Í ljósi framanritaðs er að mati SI úrbóta þörf á fyrirliggjandi frumvarpi til að *skýra betur lagaheimild* dreifiveitna til innheimtu á sértækum kostnaði. Að mati SI er eins og áður segir margt óljóst hvað þann meinta skýrleika varðar og eftir standa huglæg og matskennd skilyrði hvað þá gjaldtöku varðar sem mikilvægt er að skýra nánar með hlutlægum hætti.

Því telja SI mikilvægt að taka til skoðunar samhliða boðaðri breytingu á hvaða hátt nýjum viðskiptavinum kunni að vera umbunað ef hagræði verður af nýrri tengingu. Vísast hér m.a. til 2. málsl. 1. mgr. 16. gr. a í reglugerð um framkvæmd raforkulaga, nr. 1040/2005, er viðkemur flutningskerfinu og nýjum tengingum, þar sem segir taka skuli tillit til þess ef tenging leiðir til hagkvæmari uppbyggingar eða nýtingar flutningskerfisins. Að mati SI eiga sömu sjónarmið við, að breyttu breytanda, hvað varðar nýjar tengingar í dreifikerfi og raforku og skora samtökin á nefndina og ráðuneytið að taka til skoðunar að samræma tilvísað ákvæði reglugerðarinnar við starfsemi dreifiveitna og hagræði af nýjum tengingum.

Að öðru leyti eru ekki gerðar frekari athugasemdir við fyrirliggjandi frumvarp til laga. Samtökin áskilja sér þó rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum og lýsa sig um leið reiðubúin til að funda um efnið sé þess óskað af hálfu nefndarinnar.

Virðingarfyllst, f.h. Samtaka iðnaðarins,

Lárus M. K. Ólafsson,
sérfræðingur á sviði umhverfis- og orkumála